

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่ออาชีพเกษตรกรรม

The Study of Human Resource Development

Guidelines for Agricultural Occupation

โดย ผศ.ดร.สันติ ศรีสวนแตง รศ.ดร.ประสงค์ ตันพิชัย ผศ.ดร.อภิชาติ ใจอารีย์
ดร.จุฑาทิพย์ ถาวรรัตน์ ดร.สุภาสิณี นุ่มเนียม ดร.วรรณิ อังสิทธิพนพร
ดร.อารีรัตน์ ภาคพิทเจริญ อ.อิสริย์ ทรัพย์นัย และอ.นิรันดร์ ยิ่งยวด

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

พฤษภาคม 2557

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรภายใต้การจัดการอาชีวศึกษาเกษตร

กระบวนการวิจัยมี 2 ส่วนได้แก่ 1) การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูอาชีวศึกษาเกษตร ดำเนินการศึกษาโดยการสำรวจแนวคิด ประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาครูอาชีวศึกษาเกษตร จากผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันการผลิตครูเกษตร 5 แห่ง รวมจำนวน 10 คน และบุคลากรซึ่งเป็นผู้นำทางอาชีวเกษตรที่เป็นผู้บริหารวิทยาลัยจำนวน 28 คน และอาจารย์ 26 คน ที่เลือกอย่างเจาะจงจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 48 แห่ง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นจึงสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูอาชีวศึกษาเกษตรจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสนทนากลุ่มระหว่างผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 33 คน ที่ประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะผู้วิจัย 2) การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตร ประมวลองค์ความรู้โดยถอดบทเรียนจากประสบการณ์การเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง ในโครงการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้บริหาร 28 คน อาจารย์ 26 คน นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการและศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ 44 คน ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร จำนวน 17 คน เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติการโดยตรงในการจัดการเรียนการสอนในโครงการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเวที

เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรรุ่นใหม่ จากผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหาร ครู นักศึกษา ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร รวมจำนวน 33 คน รวมถึงจัดประชุมกลุ่มย่อยแบบมีส่วนร่วม จากสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร 3 สาขา ได้แก่ พืช ศาสตร์ สัตวศาสตร์ และประมง

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนากำลังคนทางด้านอาชีวเกษตรที่ชัดเจน การพัฒนาความเป็นเลิศของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการในสถาบันอาชีวเกษตร ให้เหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป การปรับเปลี่ยนการจัดกระบวนการ การเรียนรู้อาชีวเกษตรที่พัฒนาการผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่ พัฒนาครูอาชีวเกษตรที่มีความสามารถทางวิชาชีพครูและวิชาชีพเกษตรในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ กำหนดแผนการผลิตครูอาชีวเกษตรใหม่ทดแทนอัตราครู การพัฒนาครูอาชีวเกษตรครูประจำการให้มีประสิทธิภาพในเชิงการจัดกระบวนการเรียนรู้อาชีวเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดแนวทางในการบริหารอัตรากำลังของจำนวนครูในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีให้สามารถบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างกลไกเกื้อหนุนและขับเคลื่อนอาชีวเกษตรเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการ

คำสำคัญ: อาชีวศึกษาเกษตร, การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, ผู้ประกอบการเกษตร

ABSTRACT

The Study of Human Resource Development Guidelines for Agricultural Occupation

By

Sunti Srisuantang, Prasong Tanpichai, Apichart Jai-Aree
Jutathip Tawornrat, Supasinee Niumnum, Wannee Ungsittipunporn
Areerat Pakpitchareon, Issaree Supnui and Nirun Yingyuad

KASETSART UNIVERSITY

under Financial Support of The Thailand Research Fund (TRF)

November, 2014

Objective of this research was to study guidelines for agricultural enterprises development under the management of vocational agriculture.

The research procedure consisted of two parts. 1) A study of guidelines for the agricultural vocational teacher development: The study was carried out by exploring the experiences in agricultural vocational teacher development of 10 experts from 5 institutes producing agriculture teacher, as well as 28 administrators and 26 teachers purposively selected from 48 Colleges of Agriculture and Technology. Data were collected by interview using a semi-structured interview schedule and analyzed by content analysis. Guidelines for agricultural vocational teacher development then were analyzed and synthesized using data collected from a focus group discussion among 33 stakeholders including administrators, professors, experts and the researchers. 2) A study of guidelines for agricultural enterprises development: Knowledge was reviewed and organized from lessons learned from experience in instructional management at diploma and continuing undergraduate levels offered through a collaborative project on the creation and development of new generation farmers. Interviews were conducted with 28 administrators, 26 teachers, 44 students and successful alumni, and 17 entrepreneurs as well as agricultural land reform officers.

Sample were purposively selected from those who participated directly or took direct actions in instructional management through a collaborative project on the creation and development of new generation farmers. Data were analyzed using content analysis. Forum among 33 stakeholders including administrators, teachers, students, and entrepreneurs was then organized to find ways to develop agricultural entrepreneurs. In addition, participatory small-group discussions were arranged among 3 agricultural institutions in the areas of plant science, zoology and fisheries.

The researchers proposed guidelines for agricultural entrepreneur development which included clear target determination of agricultural vocational manpower development, excellence development of Colleges of Agriculture and Technology in response to community context, adjustment of vocational agriculture institution management to suit the context of economic and social change, adjustment of instructional management toward modern agricultural vocational entrepreneur development, academic and practical competency development of agricultural vocational teachers both in teacher and in agricultural professions, establishment of agricultural vocational teacher production to replace the retirement vacancy, capacity enhancement of agricultural vocational teachers to be effective in the learning process organizers, establishment of guidelines for manpower management to achieve an effectiveness of curriculum management based on the limited number of teachers in Colleges of Agriculture and Technology, and establishment of support and driving mechanism of vocational agriculture for entrepreneur development.

Key Word: agricultural vocational education, agricultural entrepreneurs,
human resource development